

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

LVII. Theodoricvs Episcopvs Lvbecensis, Ioanni Trithemio abbati
Spanhemen. Salutem.

urn:nbn:de:0128-1-17336

illos in monasterio religioſe contineas, & monaſticam obleruantiam inuiolatam cuſtodias. Fratres vt pro nobis orent ad Deum commonefacito, quos omnes in charitate leſu Chriſti ſalutamus. Vale ex Berli- ni. 8. die menſis Ianuarij Anno Chriſtianorum, M. D. VI.

LV.

REVERENDO IN CHRISTO PATRI IOANNI TRITHEMIO ABBATI
Spanhemienſi, Iacobus Tritheimus frater S.

LITERÆ paternitatis tuæ ingens mihi attulerunt gaudium, quibus te ſanum & incolumem eſſe cognoui. Præterea ſcire ſtatum meum cupis. Teneto breuiter, mediocriſt est. Dei bonitate ſanus ſum, & ſine pecunia diues. Poſt tuum à Neometi reſeſſum ad Wachenheim veni, pauciſque ibidem diebus commoratus, mox perpendi homines & meorum obſequiorum & tuorum oblitus beneficiorum torui me vibrare ocellis, inuidenterque ſtudijs meis, ad lapides & lutum reuocare nolentem. Noli ergo diutius manere cum hominibus ἀγαθῶν καὶ φειδωλῶν, qui nec beneficiorum ſunt memores, nec promiſſorum exhibitores. Abbati multis diebus vt noſti in Colonia ſcriptor ſeruiui, & propterea quos amicos habere poteram offendi, tempus apud illum mihi ſine fructu expendi, veſtimenta contriui, & nihil ab eo penitus pro mercede obrinui. Eccleſia, quam mihi assignare volebat, in ſalicum valle pauperriſima eſt, domus habitationis ſacerdotalis cum vico incendio conſumpta. Habeat eam ſibi & valeat, quia non eſt mihi animus apud illum manendi. Vtinam tibi porius acquieuiſſem quam petitionibus eius, perrexiſſemque in Marchiam tecum, melius mihi foret, quam gratis illi ſeruiſſe. Contempta igitur vaniſſima ſpe Treuerim deſcendi & aliquandiu cum parentibus manſi, quouſque per ſingulos gradus ad ordinem ſacerdotalem proceſſi. Iam deinceps faciam quod hortaris, & cum Damio noſtro manebo donec venias. Vale ſanus. E Spira 11. die menſis Nouembris Anno 1505.

LVI.

IOANNI TRITHEMIO ABBATI SPANHEMIE IACOBO TRITHEMIO FRATRI AMANTISSIMO, SALUTEM.

ADHUC Deo largiente valemus: ſi vales & tu bene eſt. Non latebat nos cui ſeruire, qui τὴν ἀρχαίαν ἀδελφότητα quam optime nouimus dudum experti. Sed quoniam ita tibi complacuit, ſi perdidisti laborem, tibi noueris imputandum. Quamprimum poteris parentibus ſcribe, nos ſaluos & incolumes, & vt ſenectutis ſuæ curam habeant, nihil de nobis ſolliciti. Omnipotens Deus ſua miſeratione nobis vt conſidimus neceſſaria ſine parentum ſollicitudine prouidebit, etiam ſi ad Spanheim nunquam reuertamur. Remiſſus Prior humilia atque dulciſſima ſcripſit, cupiens nos ad monaſterium quantoties reuerti, cui reſcribentes verbis verba retulimus, donec mentes hominum plenius exploremus. Non enim deinceps facile credemus ſemel tam enormiter decepti. Cum ergo Neometim aut Budorim reuerſi fuerimus, agemus ne nos lateant fratrum animi, & tum demum quod nobis videbitur vtilius faciemus. Quod ſi manere foris contigerit, nihil ad nos, quippe qui carere ingrato monaſterio quam manere cum improbis ouibus magis eligimus. Vale ex Berli- ni. 8. die menſis Ianuarij. Anno Chriſtianorum M. D. VI.

LVII.

THEODORICVS EPISCOPVS LVBECENSIS, IOANNI TRITHEMIO ABBATI SPANHEMIE. SALUTEM.

QVOS ad te optimum patrem ſalutandū probos & inelytos philoſophos lambicum & Proclum cum cæteris pridem miſimus, quoniam ſe modo apud tuam paternitatem habeant, pro eorum honorificentia noſtroque in eos amore putauimus requirendū, cum vel officio iam prope ſuncti, vel quicquid tu ex eis requirendum putaueris, eo te potitum optimeque illis vſum pro ſua liberalitate; Tantaliſque phiala amicitie firmande gratia vos vberriſime potos arbitramur. Ne igitur vel ocio torpeſcant, vel nouis placidioribusque ſubintrantibus abiectiori loco contemptique, vt fieri ſolet, haberentur, pulueribusque ſordescerēt, reuocandos exiſtimauimus. Credimus etiam à te deſatigatos adeo, vt iam rigidior illis monaſtica illa, qua religioſe pater admodū vteris, cenſura pertaſa ſit plurimum. Quod ſi ita iudicaueris, tua eos pro honeſtate pace redire ſinito. Si autem tibi ad con-

aticam obferuantiam inuolantem...
nefacito, quos omnes in christiane...
uarij Anno Christianorum, M. D. VI.

IOANNI TRITHEMIO ABBATI
hemius frater S.

ant gaudium, quibus te sanum dicitur...
eum cupis. Teno breuiter, medicus...
Post tuum à Neometi recessum ad Ve...
ratus, mox perpendi homines à meo...
um toruis me vibrare ocellis, iustitiam...
entem. Nolui ergo diutius materiam...
orum sunt memores, nec promissum...
onia scriptor seruiui, & propter rei qu...
um mihi sine fructu expendi, restitua...
nui. Ecclesia, quam mihi assignare uol...
tationis sacerdotalis cum uico incedo...
st mihi animus apud illum maneat. V...
as eius, perrexit ille in Marchiam ne...
Contempra igitur uanissima spe Troo...
i, quouique per singulos gradus ad o...
am quod hortaris, & cum Damio nostro...
mensis Nouembris Anno 1505.

COBO TRITHEMIO FLA...
alutem.

h bene est. Non latebat nos cui ferens...
ouimus dudum experti. Sed quoniam...
ris impudendum. Quam primum por...
t senectutis suae curam habeant, nihil...
e nobis ut confidimus necessarii fore...
nheim nunquam reuertantur. Roma...
nos ad monasterium quantociens reu...
mentes hominum plenus explorat...
ormiter decepti. Cum ergo Neometia...
cant fratrum animi, & tuum de cuius...
e foris contigerit, nihil ad nos, quippe...
n probis otibus magis eligimus. Vale...
m. M. D. VI.

ECENSIS, IOANNI TRITHE...
en. Salutem.

obos & inelytos philosophos lambentem...
quoniam se modo apud roam patrem...
que in eos amore putauimus requirit...
ex eis requirendum putaueris, eo...
, Tantalique phiala amicitiae firmam...
jitur vel ocio torpescant, vel nequ...
emptuique, ut fieri solet, habere uol...
s. Credimus etiam à te defatigatos ab...
pater admodum ueris, censura pertu...
onestate pace redire sinito. Si autem...
admo

ad conferendum quod habes superest, explere atq; ad saturitatem honestissimis uiris frui-
to, ac demum ut nostras reuisant ades age. Vale felix fausteque, nosque te adamantem a-
ma. Ex Lubus 27. die mensis Ianuarij anno dominicæ natiuitatis 1506.

LVIIL.

REVERENDISSIMO IN CHRISTO PATRI THEODORICO
Episcopo Lubecensi Ioan. Tritheimius salutem.

10 **I**AMBLICVM tribus ferme apud nos mensibus honestissime habitum, quod pulchri-
tudo uultus declarat, ut rediret ad te dominum suum, officio legationis suæ iam pul-
chre peractò, sacratissime præsul, concessimus. Annuit lubens, quanquam nostram mi-
nime abhorret hospicium, quippe qui nostra dudum familiaritate usus nulla iam for-
midine tangitur. Censuram non timet monasticam, utpote qui longa consuetudine
moribus nostris assuefactus, optime iam intelligat nos uiri sapientis imitari consilium,
quo nouerimus cum singulis de sua facultate habere colloquium. Scimus enim lamblie-
co teste, neque cum monacho de philosophia tractandum, neque inter philosophos de
religione claustralium esse disputandum. Suo quaque loco seruamus, cum illis mona-
chum, cum istis exercendo philosophum. Hoc unum forsitan hospiti nostro potuit esse
molestum, quod in Ursulo solus nobiscum confisteret, qui cum tribus fere millibus in no-
20 stro confueuerat monacho versari. Hic enim peregrinamur à nostris inter paucos, non
ut uolumus, sed ut possumus philosophantes. Suscipe lamblicum tuum doctissime præ-
sul, quem ad tuas ades mittimus, gratias de humanitate in nos tua referentes, nostroque
ut lubet ministerio utere. Vale & nos commendatos intueri. Ex Ursulo, 4. mensis Februa-
rij anno 1506.

LIX.

IOHANNES TRITHEMIUS, HERMANNO BY-
schio Monasteriensi poeta S.

30 **C**VM iter ageremus de partibus Transhenanis per oppidum Lypsenfè ad Marchiam
Brandenburgensem, te illic esse nobis minime constabat. Audieramus enim Colo-
nia te in Louanio tuas profiteri literas, & propterea Lypsiæ nullam tui fecimus inquit-
tionem: iam uero Georgio Sibuto poeta nostro referente cognouimus te iuuentutem
Lypsenfem literis erudire mundanis optima conditione prouitum. Congratulamur tibi
quod rebus tuis bene sit consultum: hac unum te monentes, ita uiuendum, ne moribus
destruas eruditionem. Non decet uirum eruditum etiam si poeta sit, esse las-
cium, non ebrietatis sectatorem, non muliebrem, & luxui deditum, quæ omnia cito perdunt uirum,
ut quidam cecinit dicens:

*O uocæ qd dicitur à me ipse uirum ipam
O uirum uirum uirum uirum uirum
Vinum & balnea, & circa Venerem amor,
Veloctorem parant uiam ad infernum.*

40 Hoc & Maro ille tuus monuisse fertur pulcherrime in paruo tractatu suo de uino &
Veneris, ubi multa pauca absoluit dicens:

*Nec Veneris nec tu uini capiaris amore
Vino namque modo uina Venusque nocent.
Vt Venus enervat vires, sic copia uini,
Detenuat gressus debilitatque pedes.
Multos cæcus amor cogit secreta fateri,
Arcanum demens detegit ebrietas, &c.*

30 Rogatus Anacharsis quo pacto quis abstemius fieret, *siturpes*, inquit, *ebriosorum mo-*
tus sibi ante oculos ponas sobrius. Ait enim uitem uuas tres ferre, primam uoluptatis, secun-
dam ebrietatis, tertiam mœroris. Hinc est illud Lucij Apuleij Floridorum libro tertio,
sapientis uiri supra mensam celebre dictum. *Prima*, inquit, *inquit, cratera ad sitim pertinet, secunda*
ad hilaritatem, tertia ad uoluptatem, quarta ad insaniam. Nihil turpius homine ebrioso, cui fœ-
tor in ore, tremor in corpore, furor & obliuio in mente, qui stulta promit & fatua, occulta
producit in publicum, cor palpat, facies sanguine rubet. Quæ omnia Flaccus pulchra
breuitate complectens dicebat:

*Quid non ebrietas designat? operta recludit,
Spes iubet esse ratas, ad prælia trudit inermem.*